

การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา
เรื่อง เบญจศีล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้
รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนซิปปา

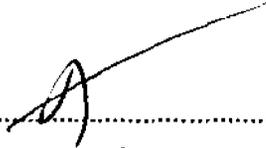
สมัย มณีจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

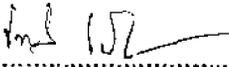
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัด
การเรียนรู้ วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง เบญจศีล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้
รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปา เสนอโดย นายสมัย มณีจักร์ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

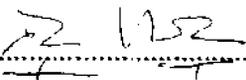

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายดระกมล จันทสุนทร)
วันที่ 20 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไล ทองแผ้ว)

.....กรรมการ
(ดร. ทรงศรี คุ่นทอง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุดา เพชรใส)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร. สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง เบญจศีล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. ทรงศรี ตุ่นทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุตา เพชรใส
ชื่อนักศึกษา	สมัย มณีจักร์
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเบญจศีล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปา 2) เจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปา 3) พฤติกรรมการปฏิบัติตนเรื่อง เบญจศีล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน รวม 80 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (random simple) เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนชิปปา 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เบญจศีล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.830 4) แบบวัดเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.800 5) แบบวัดพฤติกรรมการปฏิบัติตน เรื่อง เบญจศีล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.780 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการทดสอบที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เบญจศีล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. พฤติกรรมการปฏิบัติตน เรื่อง เบญจศีล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปาไม่แตกต่างกัน

Thesis Title	The Comparison of Learning Achievement of Buddhism Subject Entitled 'Five Moral Precepts' for Prathomsuksa 6 Students Using Yonisomanasikarn Method and Cippa Method
Thesis Advisors	Dr. Songsri Toonthong Asst. Prof. Dr. Petsuda Petsai
Name	Samai Maneejakr
Concentration	Curriculum and Instruction
Academic Year	2009

ABSTRACT

The purposes of this research aims to compare 1) a learning achievement of Buddhism subject entitled 'Five Moral Precepts' for Prathomsuksa 6 students using Yonisomanasikarn method and Cippa method, 2) the students' attitude towards Buddhism subject using Yonisomanasikarn method and Cippa method and 3) the students' behavior of five moral precepts using Yonisomanasikarn method and Cippa method. The sample drawn using simple random sampling was 80 students equally from 2 classes at Samakkee Wittaya School during the first semester of academic year 2010. The instruments in this research were 1) a lesson plan using Yonisomanasikarn method, 2) a lesson plan using Cippa method, 3) a learning achievement test of 'Five Moral Precepts' with a reliability of 0.830, 4) an attitude test towards Buddhism subject with a reliability of 0.800 and 5) a behavior test of five moral precepts with a reliability of 0.780. The data were analyzed with mean, standard deviation and t-test.

The findings were as the followings:

1. the students' learning achievement using Yonisomanasikarn method was different from using Cippa method at a significance level of .01.
2. the students' attitude was also different when using Yonisomanasikarn from using Cippa method at a significance level of .01.
3. the students' behavior of five moral precepts were not different when using Yonisomanasikarn and Cippa method.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากความเมตตากรุณา และความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ จาก ดร.ทรงศรี คุณทอง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุดา เพชรใส กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสองได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อย่างใกล้ชิดและเอาใจใส่ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์ และดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ ที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในการเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณและซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราภรณ์วิไล นันทมานพ ดร.เนติ เฉลยวาเรศ อาจารย์บุญยานุช เจริญหงส์ อาจารย์สิริกร กระสาทอง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดถึงข้อบกพร่องที่ควรนำไปแก้ไขในทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้คำปรึกษาซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณพระอาจารย์มงคล พระมหาสมัย อคฺคปญฺโญ พระมหาสายชล ทองสีขาว พระสมาน ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำในการจัดทำตลอดเวลา นางสุจิตตรา เกลี้ยงพิบูลย์ นางสาวพิไลลักษณ์ ละม้ายแข ตลอดถึงนักศึกษาหลักสูตรรุ่นที่ 7 ทุกคน ที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้เสมอมา และนางสาวสุรัสวดี จันทวงศ์ศิลป์ที่ช่วยในการแปลไทยเป็นภาษาอังกฤษ ในบทคัดย่อของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเป็นเครื่องพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา ซึ่งเป็นพระรัตนตรัยของพระพุทธศาสนาที่ควรยึดเหนี่ยวในจิตใจ พร้อมทั้งขอมอบให้เป็นเกียรติแก่คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สมัย มณีจักร์

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศศุญประกอบการ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานของการวิจัย.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	15
หลักการจัดการเรียนรู้.....	15
กระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม.....	15
ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม.....	17
มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม.....	19
สาระการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา.....	21
เบญจศีล.....	27
ความหมายของเบญจศีล.....	27
องค์ประกอบของเบญจศีล.....	29

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
อานิสงส์ของเบญจศีล.....	37
แผนการจัดการเรียนรู้.....	41
ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้.....	41
ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้.....	42
องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้.....	45
ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี.....	47
รูปแบบการสอนและวิธีสอน.....	48
ความหมายของรูปแบบการสอน.....	48
องค์ประกอบของรูปแบบการสอน.....	50
รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการ.....	51
ความหมายของโยนิโสมนสิการ.....	51
ทฤษฎี แนวคิด หลักการ.....	53
กระบวนการพัฒนาแบบโยนิโสมนสิการ.....	55
การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ.....	56
รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการ.....	60
รูปแบบการสอนชิปปา.....	66
ความหมายของชิปปา.....	66
ทฤษฎี แนวคิด หลักการ.....	67
แนวคิดของรูปแบบการสอนชิปปา.....	72
รูปแบบการสอนชิปปา.....	78
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	80
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	80
จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	81
องค์ประกอบของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	83
ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	85
วิธีวัดและการสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	86
เจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา.....	91
ความหมายของเจตคติ.....	91
ความหมายของเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา.....	94
องค์ประกอบของเจตคติ.....	94

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
ประเภทของเจตคติ.....	97
ประโยชน์ของเจตคติ.....	97
ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างและเปลี่ยนเจตคติ.....	99
การวัดเจตคติ.....	101
เครื่องมือวัดเจตคติ.....	103
พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติคน เรื่อง เบญจศีล.....	104
ความหมายของพฤติกรรม.....	104
ความหมายของพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติคน เรื่อง เบญจศีล.....	105
องค์ประกอบของพฤติกรรม.....	107
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม.....	110
การวัดและประเมินพฤติกรรม.....	111
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	114
งานวิจัยในประเทศ.....	114
งานวิจัยต่างประเทศ.....	118
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	121
รูปแบบการวิจัย.....	121
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	122
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	122
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	122
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	130
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	130
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	135
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	135
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	135
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	136
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	145
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	145

	หน้า
บทที่ 5 (ต่อ)	
สมมติฐานของการวิจัย.....	145
ขอบเขตของการวิจัย.....	145
วิธีดำเนินการวิจัย.....	146
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	146
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	147
สรุปผลการวิจัย.....	147
อภิปรายผลการวิจัย.....	148
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	151
บรรณานุกรม.....	153
ภาคผนวก.....	167
ภาคผนวก ก แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง เบญจศีล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโมณสิการ และรูปแบบการสอนชิปปา.....	168
ภาคผนวก ข แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เบญจศีล แบบวัดเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา แบบวัดพฤติกรรมการปฏิบัติตน เรื่อง เบญจศีล.....	295
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อเครื่องมือในการวิจัย.....	307
ภาคผนวก ง ค่าความยาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)และค่าความเชื่อมั่น ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องเบญจศีล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	316
ภาคผนวก จ รายนามผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความอนุเคราะห์.....	320
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	328

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	21
ตาราง 2	มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	22
ตาราง 3	รายละเอียดสาระการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	24
ตาราง 4	แบบแผนการวิจัย.....	121
ตาราง 5	เนื้อหาและสัปดาห์ที่ใช้สอนของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2.....	126
ตาราง 6	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เบญจศีล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปา.....	136
ตาราง 7	ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เบญจศีล ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอน โยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปา.....	136
ตาราง 8	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการ.....	137
ตาราง 9	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา.....	139
ตาราง 10	ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอน โยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปา.....	141
ตาราง 11	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการปฏิบัติตน เรื่อง เบญจศีล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนโยนิโสมนสิการ.....	141
ตาราง 12	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการปฏิบัติตน เรื่อง เบญจศีล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา.....	142
ตาราง 13	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตน เรื่อง เบญจศีล ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอน โยนิโสมนสิการกับรูปแบบการสอนชิปปา.....	144

	หน้า
ตาราง 14 แสดงความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	317
ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบวัดเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา.....	318
ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบวัดพฤติกรรมการปฏิบัติตน เรื่อง เบนัญจศีล.....	319

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
ภาพ 2 กระบวนการคิด.....	61
ภาพ 3 การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนชิปปา.....	71
ภาพ 4 โครงสร้างการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม.....	111

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี